

uitnodiging

do. 25.11.2010
Museum Dr. Guislain, Gent

het huis van de psychiatrie

studiedag over de intieme relatie
tussen architectuur
en geestelijke gezondheid

het huis van de psychiatrie

studiedag over de intieme relatie tussen architectuur en geestelijke gezondheid

De relatie tussen architectuur en geestelijke gezondheidszorg gaat terug tot de ontwikkeling van de gestichten in de 19de eeuw. Ontstaan onder een christelijke signatuur groeiden ze als opvang van krankzinnigen in snel tempo uit tot een gedegen zorginfrastructuur. Oorspronkelijk waren ze vooral buiten de stad gelegen, omdat natuur en afzondering een heilzame werking zouden hebben op de geestesgesteldheid. Met hun ruimtelijke structuur legden ze de basis van de psychiatrie.

Na Wereldoorlog II zijn deze instellingen echter sterk getransformeerd. De terreinen en hun omgeving zijn dichter bebouwd. Ook de visie op de zorgverlening is sterk geëvolueerd. Maatschappelijke integratie en doeltreffender medicatie geven heel wat patiënten meer zelfstandigheid. De zorg krijgt steeds minder een overheersende rol. Beschermd woonvormen worden nu vaker gecreëerd buiten de instelling. Het verblijf in een instelling wordt zoveel mogelijk beperkt in de tijd en krijgt een meer huiselijk, minder institutioneel karakter. Architectuur kan hierin opnieuw een belangrijke bijdrage leveren.

De recente aandacht voor een *healing environment* inspireerde de initiatiefnemers om te evalueren wat de relatie tussen architectuur en geestelijke gezondheidszorg kan betekenen in de 21e eeuw. De studiedag zoekt naar nieuwe raakpunten tussen beide disciplines en richt zich dan ook evengoed tot ontwerpers als hulpverleners.

De studiedag vindt plaats in het Museum Dr. Guislain te Gent op donderdag 25 november 2010. Hij wordt georganiseerd door het Vlaams Architectuurinstituut (VAi), het Museum Dr. Guislain en de Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheid (VVG).

Nikolaas Vande Keere en Regis Verplaetse (UR architects) staan in voor het concept en de samenstelling.

De studiedag komt tot stand met de steun van de Vlaamse overheid en de Vlaams Bouwmeester.

Programma – do. 25.11.2010 – 9u30 tot 17u00

VOORMIDDAG

Welkomst namens de organisatoren

Patrick Allegaert, artistiek leider Museum Dr. Guislain

Inleiding

Katrien Vandermarliere, directeur VAI

Benaderingen tot de huisvestingsopgave

De uiteenlopende benaderingen en de betrokkenheid van diverse deskundigen tonen de huidige complexiteit van de huisvestingsopgave.

~ **Prof. Dr. Bernard Sabbe** is onder meer hoogleraar medische psychologie en psychiatrie aan de Universiteit Antwerpen. Hij gaat in op de rol van de ruimtelijke omgeving op de psychiatrische patiënt en de relevantie en mogelijke meerwaarde van architectuur.

~ De **Vlaamse Bouwmeester** neemt de rol op zich verschillende publieke instanties te begeleiden in hun keuze voor architecten-ontwerpers. Dit verdient zeker in de langdurige zorgsector de nodige aandacht. Projectcoördinator Anne Malliet maakt een evaluatie van dit proces en de verschillende projecten die hieruit voortkomen.

~ **PZ Sint-Norbertus te Duffel** is een instelling die bewust omgaat met haar ruimtelijke potentieel. Technisch directeur Luc Pelgrims licht toe op welke manier architectuur en kunst ingezet worden op het terrein. (Prijs van de Bouwheer 2009 van de Vlaams Bouwmeester.)

~ **UR architects** hebben in 2009 het ontwerpend onderzoek '*De psychiatrische instelling ontmanteld*' in Nederland afgerond. Hierin hebben zij de rol onderzocht van de landelijke instellingen als organisatievorm in de GGz in combinatie met reguliere woningbouw in het kader van de privatisering van de Nederlandse gezondheidszorg.

Lunchpauze en rondleiding voor en achter de schermen van het Museum Dr. Guislain

NAMIDDAG

Ontwerpbenederingen van architecten

Aan de hand van drie gerealiseerde projecten wordt een concreter beeld geschetst van de rol die architectuur kan spelen in de geestelijke gezondheidszorg.

~ **Hans Verstuyft Architecten** hebben een plan ontwikkeld voor de renovatie en uitbreiding van de gebouwen van het Imelda Ziekenhuis (Bonheiden) met in het bijzonder de uitgevoerde psychiatrische afdeling.

~ **Archiplarchitecten**: in het boek *De Geschiede Plek* doet Laurens De Keyzer het relaas van twintig jaar werken door het ontwerpteam van Patrick Lefebure in de context van de psychiatrie. De architecten zijn onder meer verantwoordelijk voor een aantal uitbreidingen op het terrein van het Psychiatrische Centrum Dr. Guislain (Gent).

~ **Sergison Bates Architects** waren de laureaten van de Open Oproepwedstrijd voor zorgwoningen home Vijvens te Huise-Zingem. Het inmiddels bijna gerealiseerde project omvat de uitbreiding van een verzorgingstehuis voor senioren met een gemengd programma waaronder woningen voor demente personen.

Publieksdiscussie

Moderator Patrick Allegaert, artistiek leider Museum Dr. Guislain

Drankje

Inschrijvingen t.e.m. 18 november 2010: info@museumdrguislain.be.

professionelen € 85

studenten € 20

Betaalinfo volgt bij bevestiging van inschrijving.

Het aantal plaatsen is beperkt!

Koffie, broodjeslunch en rondleiding inbegrepen.

Museum Dr. Guislain

J. Guislainstraat 43, 9000 Gent

Tel 32 (0)9 216 35 95

Ruime parking bij het Museum.

Vanaf station Gent Sint-Pieters: tram 1 richting Evergem.